

Pastorală la Nașterea Domnului - 2004

† EFTIMIE,
Episcop al Romanului

*Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la
Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei
naște fiu și vei chema numele lui Iisus.
(Luca 1, 30-31)*

Dreptmăritorilor creștini,

Cu adevărat mare este taina dreptei credințe; Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă (I Timotei 3, 16). Taina aceasta, din veac ascunsă, s-a descoperit prin Nașterea Mântuitorului Hristos în peștera de lângă cetatea Betleemului.

După ce, în multe rânduri și în multe chipuri, prin proorocii Vechiului Așezământ, a vestit lumii mântuirea, la plinirea vremii Dumnezeu a trimis pe „Fiul Său născut din femeie, născut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere, ca să dobândim noi înfierea” (Galateni 4, 4-5).

Cerul și pământul, lumea celor văzute și a celor nevăzute, firea întreagă se bucură văzând că Fiul lui Dumnezeu „S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om”.

Dintru înălțimile cerurilor, puterile îngerești proslăvesc pe Dumnezeu cu imnul păcii, văzând împlinită făgăduința Răscumpărării și a mântuirii oamenilor.

Preaiubiții mei fii,

Păstorii, aflând pe Fiul lui Dumnezeu îmbrăcat în zidire trupească, „înfășurat și culcat în iesle”, aduc laudă lui Dumnezeu „pentru toate câte au auzit și au văzut, precum li se spusese” (Luca 2, 12, 20).

Magii din îndepărtările Răsăritului, urmărind steaua luminoasă care mergea înaintea lor, au găsit Pruncul pe care-L căutau, I s-au închinat și deschizând visiteriile lor, I-au adus aur, ca unui domn ceresc, smirnă ca unui arhiereu mijlocitor și tămâie ca unui Dumnezeu.

„Lui Hristos care S-a născut ca să ridice chipul celui mai înainte căzut I s-a închinat și I-a slujit – cum glăsuiesc vechile cântări bisericești – toată făptura:

cerurile cu steaua și cu slavoslovia îngerilor; pământul cu peștera, cu ieslea, cu ființele necuvântătoare și cu păstorii care laudau pe Domnul slavei. Cerul și pământul s-au unit, astăzi, născându-Se Hristos. Dumnezeu pe pământ a venit și omul la cer s-a suit” (Stihuri Litie).

Iubiți fii duhovnicești,

Prin întruparea Sa de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara, Domnul nostru Iisus Hristos s-a făcut om adevărat; păcatul însă n-a locuit în El. El a rămas în același timp Dumnezeu adevărat. „S-a făcut trup, cum spune Sfântul Ioan Evanghelistul, și a sălășluit întru noi și am văzut mărirea Lui, mărirea ca a Unuia Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (1, 14). Chip al Tatălui și strălucire a slavei Celui Prea Înalt, Fiul lui Dumnezeu „S-a făcut ce suntem noi, adică om, cum spune Sfântul Chiril al Alexandriei, pentru ca noi să ne facem ce este El, adică Dumnezeu”.

Nașterea Mântuitorului a avut loc în „orașul lui David care se numește Betleem” (Luca 2, 4), unde Sfânta Fecioară Maria, împreună cu cel ce avea poruncă de la Dumnezeu de a fi ocrotitor – dreptul și temătorul de Dumnezeu Iosif – a mers „ca să se înscrie” (Luca 2, 5) la recensământul populației rânduit în vremea aceea în Israel. La Betleemul aureolat de bucurie, de lumină și de pace, în ieslea care ține loc de leagăn, pe paie care țin loc de saltea, în căldura pe care o dădea suflul animalelor din staul, în armonia cântărilor îngeresti, se naște Dumnezeiescul copil. Lucruri mari și minunate au învăluit momentul nașterii. Sfântul Evanghelist Luca „după ce, de la obârșie, a urmărit toate cu de-amănuntul, și le-a scris cu bună rânduială” (Luca 1, 3), cu bogăție de amănunte ne încredințează istorisind, cum îngerii Domnului le-au vestit păstorilor care „stând pe câmp și făcând de strajă noaptea împrejurul turmei lor” (Luca 2, 8) și după semnul pe care l-au primit de la înger, „au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle” (Luca 2, 16). Păstorii s-au învrednicit, auzind multime de oaste cerească, laudând pe Dumnezeu și zicând minunatele cuvinte: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni, bunăvoire” (Luca 2, 14).

Păstorilor li s-a descoperit pentru prima dată Evanghelia păcii și a mântuirii. Ei au devenit și primii mărturisitori ai Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu (Marcu 1, 1).

La cele descrise de Sfântul Evanghelist Matei în legătură cu venirea magilor, „de la Răsărit”, aceștia „deschizând vistieriile lor s-au închinat Pruncului și I-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă” (Matei 2, 11).

Atât păstorii, cât și magii au plecat de la Betleemul bucuriei „slăvind și laudând pe Dumnezeu, pentru toate câte auziseră și văzuseră precum li se vestise” (Luca 2, 20). Singură Sfânta Fecioară Maria a păstrat în taină „toate aceste lucruri și le cum-pănea în inima ei” (Luca 2, 19), dezvăluindu-le la vremea potrivită, Sfinților Apostoli.

Ca adevăr de credință, evenimentul Nașterii Mântuitorului îl avem fixat în Simbolul de credință la articolele doi și trei prin care credem și mărturisim permanent: „Credem și întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Carele din Tatăl S-a născut, mai înainte de toți vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut; Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Dumnezeu Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om”.

Iubiții mei fii,

De fapt, aici mărturisim o îndoită naștere: cea din veșnicie, din Tatăl, și cea în timp, din Sfânta Fecioară Maria. Amândouă nașterile sunt greu de înțeles cu mintea noastră omenească, dar fiind două firi, după firea dumnezeiască, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu se naște din veșnicie din Tatăl, așa cum ne încredințează Sfântul Evanghelist Ioan când zice: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era întru început la Dumnezeu” (Ioan 1, 1). Dar, din marea dragoste față de noi, Fiul Unic al Tatălui a devenit Fiul Unic al Sfintei Fecioare Maria și Fratele nostru, smerindu-Se „pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor și la înfățișare aflându-Se ca un om” (Filipeni 2, 7). Nașterea în trup a Domnului nostru Iisus Hristos din Sfânta Fecioară Maria este lucrare a Sfântului Duh care a umbrat-o, după spusa îngerului Gavriil: „Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceasta Sfântul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema” (Luca 1, 35).

Cunoscând aceste realități ale istoriei și credinței noastre, inimile ni se umplu de negrăită bucurie. Sfinții Părinți, marii dascăli și învățători ai Bisericii Ortodoxe, în cuvinte înaripate, au elogiat Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos. Într-o cuvântare de la acest praznic a Sfântului Grigorie de la Nazianz, numit și „Teologul”, întâlnim un astfel de început: „Hristos se naște, slăviți-L; Hristos din ceruri, întâmpinați-L; Hristos pe pământ, înălțați-vă! Cântați Domnului toate neamurile; Cerurile să se veselească și pământul se se bucure”. Cu aceste cuvinte, care au devenit o cântare sfântă, un imn al Bisericii noastre Ortodoxe, ne-am mângâiat auzul și sufletul nostru tot timpul Postului Crăciunului. De la aceste înaripate cuvinte am purces la zăbava meditației pentru câte daruri și bunătăți s-au revărsat asupra noastră prin Nașterea Domnului. Cu atât mai îndreptățiti suntem ca să-L slăvim pe Cel ce este Mântuitorul și Izbăvitorul nostru din robia păcatului și a morții, să-L întâmpinăm în Biserica slavei Sale și să-L primim în inimile noastre cu toată curăția și sfințenia.

Dacă suntem îndemnați să-L întâmpinăm slăvind-L, cu atât mai mult suntem îndemnați să ne înălțăm sufletește. Înălțarea la care suntem chemați este o înălțare prin credință și fapte bune, prin convertirea din om al păcatului și al întunericului în om al virtuții și al luminii, schimbare care are ca ultimă limită aducerea în noi „a simțirii care era în Iisus Hristos” (Filipeni 2, 5), cu modul de viață al Lui, cu dăruirea și jertfelnicia Lui, sfințindu-ne și trăind ca niște „casnici ai lui Dumnezeu și împreună lucrători cu Hristos” (II Corinteni 6, 1). Această înălțare este reală transfigurare. Suntem chemați să ne facem „părtași dumnezeieștii firi” (II Petru 1, 4); să-L sfințim pe Domnul Hristos „în inimile noastre” (II Petru 3, 15). De aceea, se cuvine ca tot timpul să umblăm „întru înnoirea vieții” (Romani 6, 4).

Iată de ce și eu, păstorul vostru, îmi îndrept gândul către voi și vă întâmpin cu dragoste și bucurie și vă vestesc celor de aproape și celor de departe că astăzi,

„Cuvântul lui Dumnezeu trup S-a făcut” și S-a sălășluit între noi (Ioan 1, 14). Să ne bucurăm de Nașterea Domnului, să-L slăvim și să-L întâmpinăm înălțându-ne de la cele pământești la cele cerești. Să avem în inima noastră credința că născându-Se Domnul, ne-a dăruit darul și „Duhul învierii”.

Pogorându-Se pe pământ, pentru noi oamenii, „Cel fără de ani” a fost întâmpinat de puterile cerești cu slavoslovie păcii: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie” (Luca 2, 14). Astfel, taina cea de îngeri neștiută s-a descoperit o dată cu Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos.

„Trimițând în lume, din nemărginită dragoste față de făptura Sa, pe Fiul Său, Cel Unul-Născut, ca prin El viață să avem” (I Ioan 4, 9). Dumnezeu Și-a arătat, cum spune Sfântul Ioan Damaschin, bunătatea, înțelepciunea, dreptatea și puterea Sa, purtând de grijă creației Sale.

Bunătatea, pentru că n-a trecut cu vederea slăbiciunea făpturii Sale, ci S-a îndurat de ea ca un părinte bun.

Înțelepciunea, pentru că a găsit calea cea mai potrivită pentru răscumpărarea și mântuirea omului. „Cel de o ființă cu Tatăl și cu Duhul”, „Cel ce era dintru început la Dumnezeu și era Dumnezeu” (Ioan 1, 1-2), „Cel ce avea chipul lui Dumnezeu” (Filip. 2, 6), S-a pogorât aplecând cerurile și S-a smerit, fără să smerească înălțimea mării Sale dumnezeiești.

Dreptatea, pentru că omul fiind biruit, n-a îngăduit ca altcineva decât omul să învingă pe pricinuitoarea răutății. Pe cel care moartea îl subjugase prin păcat, adică pe om, l-a mântuit prin Unul asemenea Lui, adică prin Fiul Său întrupat la „plinirea vremii” (Galateni 4, 4).

Puterea, pentru că fiind Dumnezeu desăvârșit, se face om desăvârșit, „ca să mântuiască desăvârșit pe cei ce se apropie printr-însul, de Dumnezeu” (Evrei 7, 25).

Prin Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, cerul și pământul s-au unit; noi nu mai purtăm chipul celui pământesc, ci chipul celui ceresc (I Corinteni 15, 49). Purtând trup omenesc, Dumnezeu intră și sălășluiește în inimile noastre. Iar noi, lepădând haina cea veche, ne înnoim prin cuvântul, lucrarea și înfricoșătoarea jertfa a Mântuitorului Hristos, ne facem „părtași ai firii dumnezeiești” (II Petru 1, 4), ne arătăm prin Duhul Sfânt, prin credința în Iisus și prin faptele noastre cele bune că suntem oameni „făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, în dreptatea și în sfințenia adevărului” (Efeseni 4, 24).

Iubiți fii duhovnicești,

Dumnezeiasca și înălțătoarea zi în care prăznuim Nașterea Domnului este, potrivit învățăturilor și rânduielilor bisericesti, sărbătoarea păcii. Dumnezeu și om, Domnul nostru Iisus Hristos a făcut pace între ziditor și făptura mâinilor Lui. Întrupat în om, El a unit în trupul Său pe toți oamenii, punând temelie statornică păcii pe pământ. Așteptat ca vestitor al păcii, El s-a dovedit făcătorul păcii. De aceea, ziua Nașterii Domnului este înveșmântată în lumina păcii desăvârșite, a bucuriei și înțelegerii între oameni.

La marele praznic al păcii, într-un glas cu Sfântul Apostol Pavel, vă îndemn, iubiții mei fii sufletești, să umblați ca fii ai luminii, ca „fii și moștenitori ai lui Dumnezeu și împreună moștenitori cu Hristos” (Romani 8, 17), să umblați „cu

toată smerenia și blândețea, cu îndelungă răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire, silindu-vă să păziți unitatea Duhului întru legătura păcii” (Efeseni 4, 1-3).

Dreptmăritori creștini,

Mărind noi astăzi Nașterea Fiului lui Dumnezeu cu multă bucurie, facem și amintirea sărbătorească de unele evenimente de seamă ale Bisericii noastre Ortodoxe și ale Eparhiei Romanului, peste care dintru începuturi lumina acestei mărețe sărbători s-a arătat.

După cum veți fi aflat, la 2 iulie s-au împlinit 500 de ani de la săvârșirea din viață a Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, prilej prin care acest an a fost proclamat *Anul omagial Ștefan cel Mare și Sfânt*.

Manifestările dedicate acestui eveniment de adâncă zidire sufletească au culminat la 1 iulie cu sfințirea picturii bisericii din Borzești de către un sobor de înalți ierarhi, care apoi au poposit la Centrul Eparhial Roman și împreună cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și-au continuat pelerinajul spre Mănăstirea Putna, vatra ștefaniană de pe dulcele plai bucovinean, unde la 2 iulie a avut loc o înălțătoare comemorare a Sfântului și Vrednicului Voievod.

La 14 octombrie, când sărbătorim pe Sf. Cuv. Parascheva, cu prilejul hramului Catedralei mitropolitane din Iași, a fost adus un fragment din Sfânta Cruce pe care a fost răstignit Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Au mai fost aduse moaștele celor patru sfinți martiri de la Niculițel în Catedrala episcopală din Roman și la Parohia Stejaru, de lângă Roman, cu ocazia sfințirii noii biserici, pelerinaj la care moaște s-au închinat mulțime de credincioși.

Amintesc totodată și de aniversarea smereniei mele la 32 de ani de slujire arhierescă în Eparhia Romanului și de împlinirea vârstei de 90 de ani, prilej prin care mulțumesc Bunului Dumnezeu pentru darul vieții.

Iată, iubii mei, numai câteva prilejuri de bucurie, toate izvorâte din lumina cea mare arătată acum peste două mii de ani, în preajma unui staul, a unui Nou Născut, a cântecului îngeresc, căci fără acestea, nici sărbătorile noastre nu ar fi avut loc și pricină.

Vă îndemn deci ca, împreună cu ostile cerești și cu toată creștinătatea de pe pământ, să dăm și noi „slavă întru Cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace și între oameni bunăvoire” prăznuind Sfânta Naștere cu toată cuviința și evlavie creștinească.

La mulți ani cu sănătate! Noul An 2005, cu belșug și pace!